

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра прикладної інженерії та охорони праці**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

_____ Андрій ВОЙТИК

« 30 » _____ 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЕКОЛОГІЯ В ГАЛУЗІ

ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ	Магістр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	208 Агроінженерія
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Агроінженерія
ФАКУЛЬТЕТ	Інженерно-технологічний

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці та екологія в галузі» для здобувачів вищої освіти спеціальності 208 Агроінженерія, освітньої програми «Агроінженерія». - Умань: Уманський НУС, 2023 р. - 15 с.

Розробник:

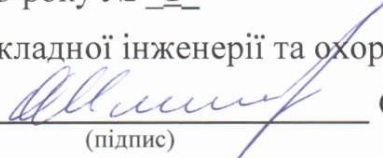
Едуард ПРОКОПЕНКО, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри прикладної інженерії та охорони праці

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної інженерії та охорони праці

Протокол від «31» 08 2023 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри прикладної інженерії та охорони праці

канд. с.-г. наук, доцент

(підпис)

Олександр ТРУС

«31» 08 2023 року

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-технологічного факультету

Протокол від «31» 08 2023 року № 1

Голова

(підпис)

Ірина ЗАМОРСЬКА

«31» 08 2023 року

©Уманський НУС., 2023 рік

©Прокопенко Е.В., 2023 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Обов'язкова	
Модулів – 3	Спеціальність: 208 Агроінженерія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		–	–
	Лабораторні		
		24 – год.	.
	Самостійна робота		
		80 год.	.
	Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю: екзамен		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень: Магістр Освітня програма Агроінженерія		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

У результаті засвоєння студентами навчального матеріалу вони повинні **знати:**

- стан охорон праці в галузі;
- особливості умов праці на виробництві;
- вимоги нормативно-правових актів і документів до організації робочих процесів, машин, устаткування, умов праці обслуговуючого персоналу;
- види, джерела і умови виникнення виробничих небезпек та шкідливостей;
- методи ситуаційного аналізу виробничих небезпек;
- шляхи створення нормативних умов праці на виробництві;
- методи оцінки стану безпечності робочих місць та окремих машин;
- принцип побудови і функціонування системи управління охороною праці на підприємстві та в галузі.
- систему головних організаційних і технічних заходів, направлених на поліпшення безпеки праці;
- сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;

вміти:

- організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань охорони праці;
- впровадити головні організаційні і технічні заходи направлени на усунення причин нещасних випадків та професійних захворювань;
- організувати дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків та розробляти методичне забезпечення заходів з охорони праці і проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці.
- здійснювати експертну оцінку робочих місць, машин, устаткування, технологій та окремих виробництв щодо їх відповідності вимогам нормативних актів та документів з охорони праці;
- розробляти організаційні заходи для своєчасного усунення потенційних небезпек;
- застосовувати вимоги охорони праці під час розробки проектів устаткування та технологічних процесів;

- здійснювати вибір необхідних засобів індивідуального захисту залежно від умов праці;

- надавати першу допомогу потерпілим від дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва та у процесі навчання, що передбачає застосування визначених теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов і вимог.

Професійні компетентності:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК11. Здатність організовувати процеси сільськогосподарського виробництва на принципах систем точного землеробства, ресурсозбереження, оптимального природокористування та охорони природи; використовувати сільськогосподарські машини та енергетичні засоби, що адаптовані до використання у системі точного землеробства.

ФК15. Здатність гарантувати екологічну безпеку у сільськогосподарському виробництві.

ФК16. Здатність комплексно впроваджувати організаційно-управлінські і технічні заходи зі створення безпечних умов праці в АПК.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати, розуміти і застосовувати норми законодавства, що стосуються професійної діяльності.

ПРН 20. Розробляти і реалізувати ресурсоощадні та природоохоронні технології у сфері діяльності підприємств АПК.

ПРН 21. Розробляти заходи з охорони праці в сфері сільськогосподарського виробництва відповідно до чинного законодавства.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Предмет і зміст дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами. Ситуація з охороною праці в галузі АПК. Нормативно-правова база охорони праці в Україні. Права і обов'язки з охорони праці керівників підприємства,

Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів

Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів, керівників виробничих дільниць. Права і обов'язки з охорони праці головного економіста. Права і обов'язки з охорони праці головного бухгалтера. Права і обов'язки з охорони праці спеціаліста служби охорони праці

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму в сільському господарстві

Тема 3. Аналіз травматизму в сільському господарстві

Соціально-економічні наслідки травматизму в АПК. Основні джерела травматизму. Вимоги безпеки при виконанні механізованих робіт. Безпека праці при роботі машинно-тракторних агрегатів

Тема 4. Вимоги безпеки при проведенні робіт у рослинництві

Безпека праці при роботах на ґрунтооброблювальних машинах і знаряддях. Безпека праці при роботах на посівних та посадочних машинах. Машини для боротьби зі шкідниками і хворобами сільськогосподарських рослин, приготування сумішей і протравлення насіння. Безпека праці при збиральних роботах. Безпека праці при роботах на машинах в гірських умовах. Безпека праці при виконанні робіт на механізованих токах. Безпека праці при збиранні і заготівлі трав на сіно та скиртуванні кормів. Безпека праці при роботах в теплицях. Безпека праці при експлуатації машин і механізмів в захищеному ґрунті. Транспортні і завантажувально-розвантажувальні засоби.

Модуль 3.

Змістовий модуль 3. Аналіз умов праці на підприємстві

Тема 5. Атестація паспортизація умов праці

Загальні положення. Організація роботи по атестації. Вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка умов праці. Оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Атестація робочих місць.

Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Загальні положення. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Відшкодування збитку, заподіяного застрахованому ушкодженням його здоров'я. Порядок розгляду справ про страхові виплати. Порядок і терміни проведення страхових виплат. Фінансування Фонду страхування від нещасних випадків.

Тема 7. Моделювання виробничих небезпек

Людино-машинні системи в сільському господарстві. Умови і обставини виникнення небезпечних ситуацій та їх наслідки. Моделювання процесів формування травм, аварій, катастроф.

7. Modeling of industrial hazards

Man-machine systems in agriculture. Conditions and circumstances of dangerous situations and their consequences. Modeling of the formation processes of injuries, accidents, catastrophes.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо	у тому числі					усьо	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі												
Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі	12	2		2		8						
Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів	12	2		4		8						
Разом за змістовим модулем 1	24	4		6		16						
Модуль 2.												
Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму та безпека праці в сільському господарстві												
Тема 3. Аналіз травматизму в сільському господарстві	16	2		4		12						
Тема 4. Вимоги безпеки при проведенні робіт у рослинництві	16	4		4		8						
Разом за змістовим модулем 2	32	6		8		20						
Разом модулем	56	10		14		36						
Модуль 3.												
Змістовий модуль 3. Аналіз умов праці на підприємстві												
Тема 5. Атестація паспортизація умов праці	12	2		4		8						
Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві	11	2		4		8						
Тема 7. Моделювання виробничих небезпек / Topic 7. Modeling of industrial hazards	11	2		2		8						
Разом за змістовим модулем 3	34	6		10		24						
Усього годин	120	16		24		60						

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1.	Навчання та інструктажі з охорони праці в сільському господарстві	2	
2.	Розробка посадових інструкцій з охорони праці	2	
3.	Опрацювання розділу «Охорона праці» в колективному договорі	2	
4.	Вимоги безпеки при виконанні вантажних і транспортувальних робіт	2	
5.	Безпека розташування і кріплення вантажів на автотранспорті	2	
6.	Вимоги безпеки при роботі із системами що працюють під тиском	2	
7	Охорона праці при роботі з пестицидами	2	
8	Порядок атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці.	2	
9	Розслідування нещасних випадків на виробництві	2	
10	Розслідування професійних захворювань та аварій на виробництві	2	
11	Аналіз травматизму і захворюваності	2	
12	Моделювання виробничих небезпек Modeling of industrial hazards	2	
	Разом	24	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Наукова база охорони праці України. Права і обов'язки з охорони праці керівника підприємства, головних спеціалістів, керівників виробничих підрозділів сільськогосподарських підприємств.	10	
2	Оцінка стану охорони праці на підприємствах та аналіз травматизму	10	
3	Моделювання виробничих небезпек.	10	
4	Вплив електромагнітних випромінювань на організм людини	10	
5	Безпека праці під час проведення навантажувально-розвантажувальних та транспортних робіт	10	
6	Безпека розташування і кріплення вантажів на автотранспорті	10	

7	Потенційно небезпечні об'єкти в сільському господарстві, правила розміщення території сільськогосподарських підприємств	10	
8	Фінансування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці	10	
	Разом	80	

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни «Охорона праці та екологія в галузі» використовуються наступні методи (технології) навчання:

7.1 Традиційні методи (технології) навчання:

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами очності та демонстрацією дослідів. Лекція покликана формувати в студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної навчальної дисципліни.

Практичне заняття – вид заняття, на якому студенти під керівництвом викладача проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди в спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого для умов навчального процесу. Дидактичною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних умінь та навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Самостійна робота – Форма роботи, яка передбачає вирішення актуального питання курсу самостійно, формує навички пошуку та синтезу інформації.

7.2 Інноваційні методи (технології) навчання

Проблемні лекції – направлені на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами; увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекції студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань у ході лекції має активізуючу роль, спонукає студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Мозковий штурм – метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час, суть якого полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість

ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів та послуг.

Рольові ігри – форма активізації студентів, за вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

Ділові ігри – метод імітації (наслідування, відображення) прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що вже існують або розробляються самими учасниками. Він реалізуються через самостійне вирішення студентом поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли студент змушений самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки у вже засвоєному матеріалі.

7.3 Дистанційне навчання

Дистанційне навчання – індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «ПРО СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ MOODLE УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА» <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Polozhennya-pro-sistemu-upravlinnya-navchannjam-Moodle-Umanskogo-NUS.pdf>

Дисципліна «Охорона праці та екологія в галузі» для дистанційного навчання розміщена на платформі «MOODLE <https://moodle.udau.edu.ua/>

7.4 Перелік наочних та технічних засобів навчання

Наочні засоби:

- слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; відео-презентації;
- інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
- нормативно-технічна документація.

8. Методи контролю

Дисципліна має три змістовних модуля, які охоплюють матеріал усіх тем.

Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною системою, контролюючи якість виконання: контрольного опитування у вигляді письмових тестів, індивідуальних завдань на практичних заняттях, самостійної роботи.

Модульний контроль проводиться у формі описових самостійних робіт, усній і письмовій відповіді та комп'ютерного тестування (на платформі MOODLE <https://moodle.udau.edu.ua>).

Підсумковий - включає екзамен із цієї навчальної дисципліни.

Кожен модуль може оцінюватись в умовних балах пропорційно обсягу часу, відведеному на засвоєння матеріалу цього модуля.

Кількість умовних балів за навчальні заняття студента становить 70% (коефіцієнт 0,7) і 30% (коефіцієнт 0,3) припадає на екзамен від загальної кількості умовних балів.

Таким чином, максимальні рейтинги за навчальну роботу студента під час поточного контролю (за навчальні заняття) та за атестацію під час підсумкового контролю відповідно становитимуть: $R_{НР} = 70$ балів; $R_{АТ} = 30$ балів; $R_{ДИС} = 100$ балів.

Студенти, які протягом навчального семестру під час поточного контролю набрали суму балів, що менша за 50 % від загального розрахункового рейтингу з навчальної роботи $R_{НР}$ (тобто менше 35 балів), зобов'язані до початку залікової сесії підвищити його, інакше вони не допускаться до підсумкового контролю (екзамену) і матимуть академічну заборгованість.

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюють відповідні кредити ECTS. Кредити записують у журнал рейтингового оцінювання знань і умінь студента.

9. Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни “Охорона праці та екологія в галузі”

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль	Сума
Модуль 1					Модуль 2							
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3						
Тема 1	Тема 2	МК 1	Тема 3	Тема 4	МК 2	Тема 5	Тема 6	Тема 7	МК 3			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	30	100	

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Типова програма

Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Охорона праці в галузі» для вищих навчальних закладів для всіх спеціальностей і напрямів підготовки за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр» / Запорожець О. І., Ткачук К. Н., Русаловський А. В., Яремко З. М., Калда Г.С., Баженов О. К., Третьяков О. В., Дашковська О. В., Сусло С. Т., Касьянов М. А. Київ, 2011. 16 ст.

Методичні вказівки

Модульна програма, рекомендована література, методичні вказівки для проведення практичних робіт (1. Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Основи охорони праці» на тему: «Організація навчання з охорони праці на підприємствах» студентами денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр». Умань, 2019. 20 с.;

2. Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Безпека життєдіяльності (модуль Охорона праці)» та «Охорона праці в галузі» на тему: «Вивчення порядку проведення розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві» студентами денної та заочної форм навчання освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр». Умань: Уманський НУС, 2020. 58 с.;

3. Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Безпека життєдіяльності (модуль Охорона праці)» та «Охорона праці в галузі» на тему: «Вивчення порядку проведення розслідування та обліку професійних захворювань і аварій на виробництві» студентами денної та заочної форм навчання освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр». Умань: Уманський НУС, 2020. 47 с.;

4. Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки і завдання для виконання контрольної та самостійної роботи з дисципліни «Охорона праці в галузі» студентами заочної форми навчання освітнього ступеня «Магістр». Умань, 2019. 24 с.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Білий Р. М. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 322 с.
2. Левченко О. Г., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Гусев А. М., Арламов О. Ю., Демчук Г. В. Охорона праці у галузі : навч. посіб. За ред. Д. В. Зеркалова. К. : «Основа», 2014. 384 с.
3. Кепич Т. Ю., Семенова І. Ю., Лавренюк М. В. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. 255 с.
4. Абракітов В. Е., Обухов С. О. Конспект лекцій з курсів «Охорона праці в галузі» та «Цивільна оборона». Харків: ХНАМГ, 2012. 177 с.

Допоміжна

1. Березовський А. П., Трус О. М., Прокопенко Е. В. Стан виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2019. №. 1 (24). С. 241–249.
2. Прокопенко Е.В. Моделювання виробничих небезпек та зменшення їх шкідливого впливу при проведенні механізованих робіт / Е.В. Прокопенко, І.О. Лісовий, Т.С. Лісова // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – Умань, 2015. – Вип. 90. – С. 21–29.
3. Березовський А.П. Стан виробничого травматизму на виробництвах Черкаської області / А.П. Березовський, Е.В. Прокопенко, О.М. Трус // Збірник наукових праць Уманського НУС. – Умань, 2015. – Вип. 87. – Ч. 1: Агрономія. – С. 73 – 79.)
4. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи) : навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів : «Тріада плюс», 2010. 648 с.
5. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Сабарно Р. В., Каштанов С. Ф., Мітюк Л. О., Третьякова Л. Д., Ткачук К. К., Чадюк А. В. Охорона праці та промислова безпека : навч. посіб. За ред. К. н. ткачука і В. В. Зацарного. К. : «Основа» 2009. 350 с.
6. Серіков Я. О. Основи охорони праці : навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227 с.

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України. Основний закон. К., 1996.
2. Про охорону праці : Закон України. К., 1992.
3. Про охорону здоров'я : Закон України. К., 1992.
4. Про пожежну безпеку : Закон України. К., 1993.
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».

6. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27.
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Кодекс законів про працю України.
9. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2019 р. № 337 «Порядок проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 р. № 442 «Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
13. НПАОП 0.00–4.12–05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Наказ Держнагляддохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
14. НПАОП 0.00–4.03–04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
15. НПАОП 0.00–4.09–07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
16. НПАОП 0.00–4.11–07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
17. НПАОП 0.00–4.15–98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
18. НПАОП 0.00–4.21–04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
19. НПАОП 0.00–6.03–93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнагляддохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
20. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з питань праці (Держпраця). URL : <http://dsp.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. URL : <http://www.mns.gov.ua>.
3. Фонд соціального страхування України. URL : <http://fssu.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>
5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL : <http://www.nau.ua>.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Наукова бібліотека УНУС <http://library.udau.edu.ua/>.
2. Офіційний веб-сайт <http://www.udau.edu.ua>
3. Навчально-інформаційний портал УНУС
<https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-po-programam.html?level=master>
4. Сайт кафедри <https://piop.udau.edu.ua/>
5. MOODLE <https://moodle.udau.edu.ua>

Зміни в робочій програмі

В 2022 році:

1. Зміна загальної кількості годин
2. Введення в курс занять англійською мовою
3. Редагування переліку літературних джерел

В 2023 році:

1. Редагування та оновлення робочої програми